

Katern van de *Mobiliteitsgids*

| nr. 7 | maart 2008 | gratis

**DE SCHOOLVERVOERSPLANNEN IN HET
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**
Eerste balans en goede praktijkvoorbeelden

bruxellesmobilité
mobielbrussel

ADMINISTRATION DE L'ÉQUIPEMENT ET DES DÉPLACEMENTS | BESTUUR UITRUSTING EN VERVOER

INHOUD

Voorwoord	p.3
I. Inleiding: algemene context	p.4
II. De balans SVP gezien door het Gewest	p.6
III. Synthese van de methodologie: de farde SVP	p.12
IV. De SVP op het terrein	p.14
V. De SVP vanuit de invalshoek van de verenigingen	p.26
VI. Andere actoren	p.30
Bijlagen	

Reeds verschenen « *Katernen van de Mobiliteitsgids* »

- *Het bewonersparkeren*, E. Caelen, oktober 2004
- *Tips voor een geslaagde testproject - overleg ten dienste van de mobiliteit*, J-M. Reniers, december 2004
- *Het beheer van werven*, E. Caelen, M. Gerez, F. Lambotte, O. Van Craenenbroek, september 2005
- *Verkeersopvoeding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, B. Decupere, november 2005
- *Opfrissingscursus - het verkeersreglement*, E. Caelen, F. Meunier, september 2007
- *De aanvullende reglementen*, E. Caelen, F. Meunier, V. Ramelot, oktober 2007

Dankwoord

Deze publicatie is de vrucht van samenwerking tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de vzw Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Gewest (VSGB)

Nr. 2008/07 - maart 2008

Directie: Thierry Duquenne (Mobiël Brussel), Marc Thoulen (VSGB)

Redactie: Barbara Decupere (VSGB), Christine Heine (Mobiël Brussel), Sofie Walschap (Mobiël Brussel)

Bijdragen: Marie-Noëlle Collart, Kirsten de Mulder, Patricia Deuse, Amélie Grégoire, Jeroen Van Hoorne, Olivier Dubrulle, Jan Schollaert, Serge Colin, Jean-Claude Mertens, Christiane Limon, Benoît Velghe, Raphaël Bonaert, Louison et Lysiane Colin, Vanessa Poncelet, Stefan Pasture, Joëlle Van den Bergh, Mme Decamps, Etienne Van Assche, Bénédicte Guilloux, Han Vanackere, Fanny Pieman, David Buyle.

Foto's: Green Belgium, Coren

Vertaling: Liesbeth Vankelecom (VSGB)

Coördinatie: Jean-Michel Reniers (VSGB), Barbara Decupere (VSGB), Christine Heine (Mobiël Brussel)

Adres (VSGB): Aarlenstraat 53/4 - 1040 Brussel

Tel. (VSGB): 02/238.51.40 - **Fax (VSGB):** 02/280.60.90

E-mail (Mobiël Brussel): pds@mrbc.irisnet.be

Voorwoord

Niemand zal ontkennen dat de woon-schoolverplaatsingen een belangrijk aandeel vormen van het totaal aantal verplaatsingen tijdens de dagelijkse spitsuren. Uit onderzoek blijkt dat niet minder dan 20 % van de verplaatsingen tijdens de spitsuren rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn met verplaatsingen van en naar school. Dat is uiteraard niet verwonderlijk gezien het grote aantal scholen in het Brussels gewest (638) met meer dan 215.000 leerlingen.

Ik ben dan ook verheugd om deze Katern van de Mobiliteitsgids voor te stellen die de schoolvervoersplannen toelicht. De schoolvervoersplannen zijn goede hulpmiddelen om te zorgen voor een duurzame mobiliteit in Brussel en om te zorgen voor een verkeerveilige omgeving voor de Brusselse leerlingen.

Ook al bestaat er momenteel nog geen wettelijke verplichting om schoolvervoersplannen op te maken, toch zijn we in Brussel niet bij de pakken blijven zitten en zijn we al sinds 2005 gestart met een pilootproject. In 2006 hebben we dit pilootproject uitgebreid en hebben 30 scholen de stap gezet om een schoolvervoersplan op te maken. Ook in 2007 hebben 30 scholen deze stap gezet zodat er op dit moment ongeveer 35.000 leerlingen betrokken zijn bij het project. Ook dit jaar zal een oproep gelanceerd worden naar de Brusselse scholen toe om over te gaan tot de opmaak van een schoolvervoersplan.

In de loop van 2008 zal ik trouwens een ordonnantie voorstellen om een wettelijk kader te creëren voor de vervoersplannen. Op die manier zullen alle scholen in Brussel aangezet worden om na te denken over mobiliteit in en rond de school.

Het Bestuur van Uitrusting en Vervoer heeft samen met de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van Brussel en met organisaties als Green en Coren een werkmethode op punt gesteld waarbij aandacht gaat naar de verschillende aspecten van de schoolvervoersplannen. Om de scholen te ondersteunen die zich engageren om een schoolvervoersplan op te maken heb ik subsidies voorzien zodat op het terrein de voorstellen uit de schoolvervoersplannen concreetiseerd kunnen worden. Verder in deze Katern zal er dieper ingegaan worden op de verschillende aspecten en hulpmiddelen die voorhanden zijn.

Tot slot wil ik de meer dan 60 scholen die de stap gezet hebben naar een betere schoolmobiliteit, bedanken voor hun enthousiast engagement.

Pascal Smet

Brussels Minister van Mobiliteit en Openbare Werken

I. INLEIDING - ALGEMENE CONTEXT

a. Waarom heeft het Gewest beslist om schoolvervoersplannen (SVP) op te zetten ?

Sinds twee jaar ontwikkelt Mobiel Brussel - met behulp van de verenigingen GREEN Belgium en Coren¹, de VSGB, het BIVV en de MIVB - een methodologie voor het opstellen van schoolvervoersplannen in het Brussels Gewest.

Die plannen kaderen in het algemeen beleid dat enkele jaren geleden onder impuls van het Gewest tot stand kwam, om er de mobiliteit te verbeteren.

Net zoals de bedrijven die meer dan 200 personen tewerkstellen en die een bedrijfsvervoerplan (BVP) opstellen, was het nodig om samen te werken met de scholen, om strategieën uit te werken voor een rationeler gebruik van de auto, door andere vervoerswijzen te promoten.

Zoals minister Pascal Smet preciseerde in het voorwoord, dragen scholen ook bij tot de verkeersdrukke en verergeren ook zij de files, voornamelijk tijdens de ochtendspits. Die veroorzaken vertragingen, stress, ongevallen, milieuvuiling en tasten de levenskwaliteit aan (lawaaï, luchtvervuiling, ...) en hebben tevens een weerslag op de openbare ruimte.

¹ Gemandateerd door het Gewest om de scholen actief te steunen tijdens het eerste jaar van de uitwerking van hun schoolvervoersplan.

b. Wat is een SVP met een Brusselse saus overgoten?

Dat is waarmee u in deze publicatie zal kennismaken. Hoofdstuk na hoofdstuk worden alle facetten van een SVP onthuld.

Alvorens verder te gaan, eerst een definitie:

« Een schoolvervoersplan bestaat erin de maatregelen die de duurzaam beheer van het vervoer binnen een school bevorderen, te onderzoeken, uit te voeren en te evalueren ».

De voornaamste doelstellingen zijn:

- ouders en leerlingen sensibiliseren voor mobiliteit en verkeersveiligheid,
- de veiligheid en de levenskwaliteit op de weg naar school en in de buurt van de school verbeteren,
- de verplaatsingsgewoonten veranderen.

c. Hoe kan je dit aanpakken?

Het hoofdstuk « **synthese van een methodologie: de SVP-map** » beschrijft de methodologie in detail. Daarom overlopen we ze hier slechts in grote lijnen.

Na de oprichting van een werkgroep en de analyse van de situatie van de school wordt er in iedere deelnemende instelling een actieplan uitgestippeld rond de 4 assen informatie/communicatie, educatie/sensibilisering, organisatie van de verplaatsingen en infrastructuur.

We kunnen stellen dat er evenveel actieplannen als scholen zijn. Iedere school heeft immers haar eigenheden en haar eigen omgeving. De organisatie van de mobiliteit in en rond de school is dus zeer « persoonlijk ».

De voorbije twee jaar heeft het Brussels Gewest goed gewerkt. De voornaamste momenten op een rijtje.

In 2005 werd het begeleidingscomité opgericht, dat bestaat uit het Gewest, het kabinet Mobiliteit, de verenigingen GREEN Belgium, Coren en de VSGB, het BIVV en de MIVB.

Er lopen 2 testprojecten in het Brussels Gewest: in de Jetse school Poelbos en in de Everse school Clair Vivre.

In het voorjaar van 2006 worden er na de 1e oproep tot deelname 30 testscholen geselecteerd. Het initiatief wordt hun voorgesteld in april 2006.

Begin 2007: 1^e vergadering voor de uitwisseling van ervaringen en goede praktijkvoorbeelden en 2^e oproep tot deelname (in februari), met dezelfde stappen als voor de 30 eerste scholen.

November 2007: balans van een jaar ervaringen en forum van de activiteiten rond verkeerseducatie.

Januari 2008: 2^e vergadering voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden en ervaringen.

Februari 2008: 3^e oproep tot deelname.

Om vooruit te gaan en het project uit te breiden ... hebben wij u nodig!

Totnogtoe spraken wij de scholen rechtstreeks aan via een oproep tot deelname. Bepaalde gemeentediensten (mobiliteit en onderwijs) werden op de hoogte gebracht als zij er rechtstreeks bij betrokken waren.

Nu wensen wij het project ook bekend te maken bij andere instanties en diensten om het actierein uit te breiden, nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand te brengen en de perspectieven te verruimen.

Wij hopen dat deze publicatie u zin zal geven om eraan deel te nemen.

II. DE BALANS « SVP 2006-2007 » GEZIEN DOOR HET GEWEST

In het voorjaar van 2006 zijn dertig scholen begonnen aan het avontuur van de schoolvervoersplannen (SVP), toen zij ingingen op de oproep van het Gewest. Een schooljaar later, in september 2007, hebben die scholen en het Gewest samen een eerste balans opgemaakt van hun ervaringen. Daartoe kreeg iedere directie een vragenlijst en is het Gewest in iedere school op bezoek gegaan om die te bespreken. Voor de scholen was dat een goede gelegenheid om een balans op te maken van de moeilijkheden waarmee zij geconfronteerd waren, de initiatieven die gemakkelijk gerealiseerd werden, de doeltreffendheid van de acties en ook om het project voor de toekomst bij te sturen. Dankzij dit contact met de testscholen kon het Gewest de ondersteuning aan de nieuwkomers bijstaven dankzij een beter beeld van de behoeften.

De resultaten van de balans werden op 13 november 2007 toegelicht op het Forum verkeerseducatie en verkeersveiligheid dat het Gewest organiseerde. Wij overlopen ...

In de eerste plaats zijn de eerste 30 scholen in het SVP-avontuur gestapt om:

1. de ouders aan te spreken om hun mobiliteit en/of de verkeersveiligheid en die van hun kinderen te verbeteren;
2. de mobiliteit en/of de verkeersveiligheid in het lessenpakket van de leerlingen op te nemen;
3. een specifiek probleem i.v.m. mobiliteit en/of verkeersveiligheid aan te pakken.

De meeste directies van die scholen zullen dankzij de betrokkenheid van de ouders en leerkrachten hun initiatieven voortzetten na dit eerste jaar en nieuwe acties op touw zetten. Wij kunnen dat alleen maar toejuichen en het Gewest zal hun initiatieven zo goed mogelijk trachten te ondersteunen.

De voorgestelde methode en de hulp vanwege de verenigingen GREEN en Coren en het Gewest beantwoordden aan de verwachtingen van 70 % van de scholen. Bemoedigende resultaten, die het Gewest nog zal trachten te verbeteren.

De 3 voornaamste redenen waarom het project in enkele scholen niet beantwoordde aan de vooropgestelde doelstellingen:

- a. de directie kreeg niet de verhoopte steun van de ouders of het personeel,
- b. er ontstond een specifiek probleem naar aanleiding van een bijzondere situatie,
- c. er waren gebreken in de opvolging van het project.

Wij stellen voor deze resultaten uit te die-

pen aan de hand van de 4 stappen van een SVP, meer bepaald:

- 1° de samenstelling van de werkgroep;
- 2° de opstelling van de diagnose;
- 3° de opmaak en uitvoering van het actieplan;
- 4° de evaluatie.

1. Samenstelling van de werkgroep

Een schoolvervoersplan heeft zowel betrekking op de ouders en de kinderen, als het personeel en de directie van een school. Daarom is het essentieel een kader te creëren voor inspraak en overleg tussen deze verschillende actoren. De eerste stap is dus de oprichting van een werkgroep, motor van het plan door het verrichten van analyses en het nemen van beslissingen.

In de basisscholen bestaat de werkgroep idealiter uit de directie, leerkrachten en ouders van leerlingen. Die vormen de verbindingsschakel naar de doelgroep die zij vertegenwoordigen.

Bij de samenstelling van de werkgroep werden er 2 soorten problemen vastgesteld:

1. de beschikbaarheid van de betrokken partijen en hun engagement;
2. de communicatie als dusdanig (taal, wederzijds begrip, een communicatiewijze vinden die voor iedereen goed is, e-mail, brief, telefoon, ...).

Deze eerste balans onderstreept het belang van deze stap en de obstakels. Slechts 17 van de 30 scholen hebben immers een regelmatige en autonome werkgroep, die het voortbestaan van het project waarborgt. Maar de samenstelling kan aangepast worden aan de situatie van de school. Het doel is een doeltreffend middel te vinden zodat het project vooruitgang kan boeken en geconcretiseerd kan worden.

Om de oprichting van de werkgroep te vergemakkelijken worden verschillende tips gegeven:

1. een duidelijke planning opmaken en per schoolperiode niet langer dan anderhalf uur vergaderen, zodat iedereen weet waartoe hij zich verbindt;
2. gebruik maken van de bestaande communicatiestructuren in de school.

In het begin van het schooljaar brachten de scholen zelf nog andere oplossingen aan, nl. mondelinge enquêtes door de leerlingen van het 5e en het 6e leerjaar na schooltijd of het « babbelfcafé »: een informele

oudervergadering om de communicatie met de ouders te verbeteren; dit systeem wordt vaak toegepast in scholen met veel ouders die de schooltaal niet beheersen.

Het Gewest stelt de deelnemende scholen van in het begin een informatiebord ter beschikking dat aan de ingang van de school geplaatst wordt, met informatie over het SVP, om de communicatie over het project te versterken. 85 % van de scholen vindt dit bijzonder nuttig om de participatie binnen de school te verbeteren. Dat bevestigde de overtuiging van het Gewest dat het informatiebord nuttig is in het kader van een schoolvervoerplan. Het Gewest zal de deelnemende scholen er dan ook blijven ter beschikking stellen.

2. Diagnose

De diagnose is de analyse van de situatie van de school op het vlak van de mobiliteit. Er worden twee aspecten geanalyseerd: de bereikbaarheid van de school en de verplaatsingswijzen van de leerlingen.

Daartoe beschikken de scholen over verschillende hulpmiddelen, nl. de klasenquêtes, de ouderenquêtes, de woonplaatsenkaart van de leerlingen en de bereikbaarheidsfiche.

Voor alle 30 scholen werd een diagnose opgemaakt. Er werd hun overigens een definitieve versie overhandigd op 13 november 2007 (op papier en cd-rom).

Voor de opstelling van de diagnose kunnen we onderstrepen dat er een dialoog aangegaan werd met alle betrokken partijen. Telkens als dat noodzakelijk is, belegden de verenigingen ook vergaderingen met externe actoren, zoals politie en gemeente.

De analyse van deze diagnose wijst erop dat het goede hulpmiddelen zijn voor toekomstige evaluaties en een nuttige gegevensbank.

« Gezien de bemoedigende resultaten gaat het Gewest zijn actie nog versterken en trachten het initiatief te veralgemenen. »

De gegevens betreffende de verplaatsingen tonen immers of de mobiliteit verbetert. Door over drie jaar nogmaals een enquête te verrichten in de scholen zullen we de resultaten kunnen vergelijken en te weten komen of er dan minder kinderen met de wagen naar school gebracht worden.

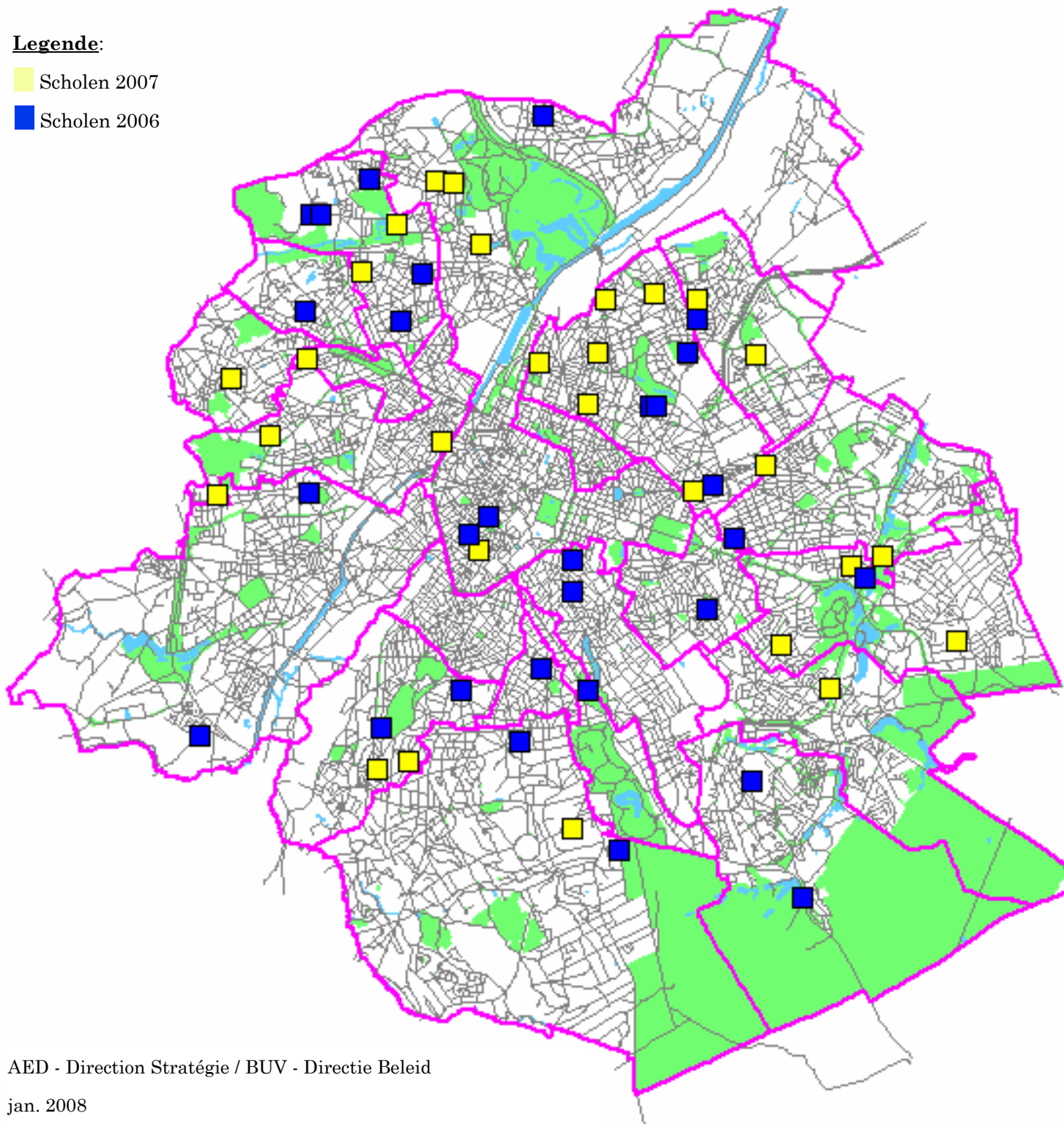
Nu bekijken we de resultaten betreffende de verschillende hulpmiddelen in detail.

Op deze kaart staan de 60 scholen die sinds 2006 deelnemen aan het project SVP. In de bijlage vindt u de volledige lijst van de contactgegevens van die scholen.

Legende:

■ Scholen 2007

■ Scholen 2006

AED - Direction Stratégie / BUV - Directie Beleid

jan. 2008

De scholen met SVP (2006 en 2007).

a. De ouderenquêtes

Het is belangrijk de doelstellingen van de school via de enquête te verduidelijken, de inhoud ervan aan te passen en zich ervan te vergewissen dat de antwoorden verwerkt zullen worden (input van gegevens, reageren op de suggesties van de ouders, ...) alvorens eraan te beginnen. Het is ook belangrijk de ouders feedback te geven na hun deelname aan de enquête.

b. De klasenquêtes

Deze zijn makkelijk uit te voeren. Het is een goed middel om een debat met de leerlingen op gang te brengen en de leerkrachten erbij te betrekken.

In het middelbaar onderwijs hebben de leerlingen van dit instrument gebruik gemaakt om de enquête te doen met de hulp van een leraar. Zij hebben deze aangepast en de resultaten ervan verwerkt. Zo hebben zij een persoonlijke toets gegeven aan de enquête en voelden zij zich betrokken bij het project.

c. De woonplaatsenkaart van de leerlingen

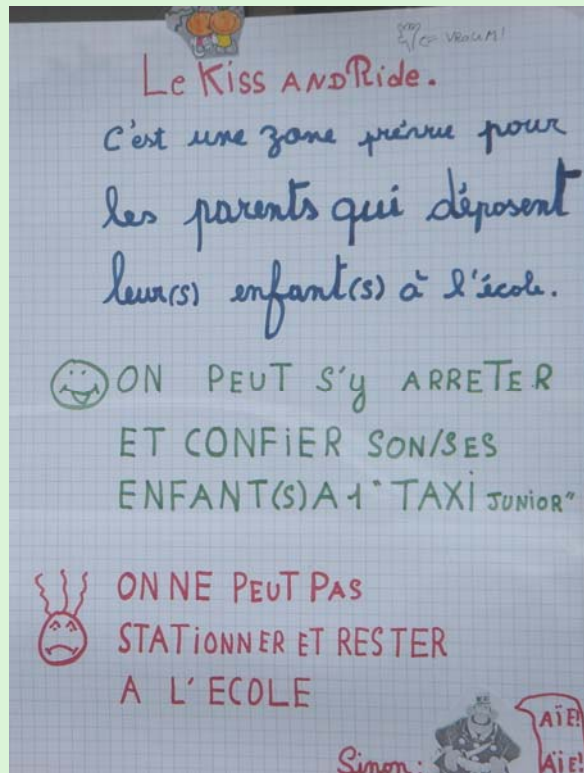
20 scholen vonden dit een interessant en nuttig instrument. De meeste van de 10 andere scholen onderstrepen dat de kaart nog verbeterd kan worden omdat het meer is dan een gewoon analysemiddel: ze kan ook dienen om ouders en leerlingen te sensibiliseren.

d. De bereikbaarheidsfiche

25 scholen onderstrepen het belang van de bereikbaarheidsfiche die ze aangeboden kregen. De verenigingen hebben hen goed geholpen om ze in te vullen.

Als we de resultaten bekijken, blijkt dat er nog verbeteringen aangebracht kunnen worden op praktisch vlak, zodat deze hulpmiddelen hun rol echt kunnen vervullen. De ouders en de scholen vinden de input van de antwoorden immers zwaar werk. Om het werk te verlichten wordt er gesuggereerd de vragen over de vervoerswijzen van de leerlingen te integreren in de vragenlijst die de ouders in het begin van ieder schooljaar moeten invullen. Dan moeten alle gegevens maar één keer verwerkt worden.

Wat de hulpmiddelen betreft, is het belangrijk de scholen aan te leren hoe ze deze nieuwe instrumenten kunnen gebruiken. Zij weten immers niet altijd hoe zij deze in hun werking kunnen opnemen.

3. Het actieplan

De werkgroep stelt een actieplan op, op basis van de resultaten van de diagnose. De acties worden gekozen in functie van de behoeften en de problemen van de school op het vlak van mobiliteit en toegankelijkheid.

Zo werden er 30 actieplannen opgesteld die het mogelijk maken maatregelen uit te voeren.

Door de steun die de verenigingen de scholen aanbieden om hun actieplannen op te stellen en de behoeften die eruit voortvloeien, kan het Brussels Gewest de geplande acties steunen.

Op basis van de resultaten van de enquête werden de 4 actieluiken bestudeerd, met voor

ieder de lijst van de gekozen acties.

1. Informatie/Communicatie

Dit is essentieel. Om zo doeltreffend mogelijk te werk te gaan, mag er geen enkele gelegenheid of kanaal verwaarloosd worden.

- De informatieborden regelmatig gebruiken om boodschappen bekend te maken.
- Op de bereikbaarheidsfiche worden alle acties vermeld die ondernomen worden, en deze wordt elk jaar aan de nieuwe leerlingen gegeven.
- Nota's in de agenda.
- Website, e-mails, blogs, etc.
- Artikels in het schoolkrantje.
- Opendeurdagen, kermis waarbij het thema ook aan bod komt.
- De informatie kan ook via de lokale pers verspreid worden (bv. gemeentekrantje).

2. Educatie/Sensibilisering

Educatie en sensibilisering van de kinderen, maar ook van de volwassenen, de leraars en de ouders die op die manier ook hun verplaatsingswijzen in vraag zullen stellen.

- Continue vorming van de leerlingen van alle leerjaren.
- Afleggen van testen voor het fietsbrevet via de vzw Pro Velo.
- Les door de politiezones i.v.m. verkeersveiligheid en het verkeersreglement.

- Responsabilisering van het 5^e en 6^e leerjaar via de vorming “jeugdverkeersbrigadiers”.
- De voornaamste beginselen van duurzame mobiliteit worden in het schoolreglement opgenomen, net als in het SVP.
- Organisatie van een project in de Week van Vervoering (valse pv's, organisatie van rijen, etc.).

3. Organisatie van het vervoer/Infrastructuur

Speciaal daarvoor gecreëerde instrumenten maken het mogelijk om nieuwe strategieën uit te werken met betrekking tot de verplaatsingswijzen; de organisatie van voetgangersrijen, carpooling en kiss-and-ridezones.

Het actieplan is ook een gelegenheid om de trajecten te inventariseren die de kinderen afleggen, alsook bepaalde zwarte punten die een obstakel kunnen vormen voor het gebruik van andere vervoerswijzen: overdreven snelheid voor de scholen, gebrek aan zichtbaarheid van de school, te weinig zebrapaden, beschadigde wegmarkeringen, gevaarlijke trajecten om de haltes van het openbaar vervoer te bereiken, slecht geregelde verkeerslichten, kiss-and-ridezone, fietsparkings, bloembakken, ...

De SVP maken het mogelijk al deze initiatieven te structureren. Het Gewest steunt sommige acties, met name door materiaal ter beschikking te stellen (bv. hesjes voor de organisatie van rijen).

Ook al hebben alle scholen een actieplan opgesteld, toch hebben sommige nog niet alle stappen doorlopen voor de uitvoering ervan. Daarvoor moet het geoptimaliseerd worden, zowel op het vlak van de concretisering van de activiteiten als het overleg tussen de actoren.

4. Evaluatie

Deze vierde stap wordt in juni doorlopen en sluit dus het schooljaar af. De acties worden geëvalueerd, de doeltreffendste initiatieven worden benadrukt, terwijl andere opzijgeschoven worden. Zo wordt ook het terrein klaargemaakt om andere acties op touw te zetten het volgende schooljaar.

Uit de enquête halen we twee belangrijke waarnemingen na dit eerste jaar:

- De meeste scholen hebben deze stap positief doorlopen of zijn er nog mee bezig, d.w.z. dat zij het werk dat in de loop van het jaar gedaan werd,

geëvalueerd hebben en er lessen uit getrokken hebben om de acties in het kader van hun SVP voort te zetten. Zij onderstrepen echter dat het zeer moeilijk is voor de directie om zich te engageren terwijl de voornaamste partners vrijwilligers zijn. Alles berust op vrijwillige inzet en bovendien bestaat er geen enkele hiërarchische structuur tussen de ouders en de directie. Een vergelijkbare moeilijkheid ten aanzien van het personeel is dat de directie de leerkrachten geen verplichtingen kan opleggen in hun vrije tijd.

- Het Gewest heeft de initiatieven van de scholen geëvalueerd en ook de steun die de verenigingen aanbieden en de hulpmiddelen die ter beschikking gesteld worden, en heeft er lessen uit getrokken voor de toekomst.

5. Vooruitzichten

De communicatie met betrekking tot de SVP verbeteren, om alle betrokken partijen (ouders, leerlingen, leerkrachten, gemeenten, gemeenschappen, ...) aan te moedigen om eraan deel te nemen, is

een prioriteit voor het jaar 2008. Deze Katern is er één van de eerste resultaten van.

Bovendien zou er in de loop van dit jaar parallel een specifieke methodologie voor de middelbare scholen uitgestippeld moeten worden. De werking van die scholen is immers anders en het programma laat minder manoeuvreerruimte. De ouders zijn minder betrokken, dus moet men de jongeren rechtstreeks aanspreken.

Zonder te vergeten de scholen die reeds actief zijn op dit vlak, verder te begeleiden en nieuwe scholen te overtuigen om de uitdaging aan te gaan, wat de basisdoelstellingen zijn van het Brussels Gewest voor de komende jaren.

Besluit

Er zijn heel wat initiatieven genomen en veel acties uitgevoerd. Het Gewest hoopt dat de 30 scholen zo blijven voortdoen de komende jaren en dat er nog andere Brusselse scholen in het project stappen.

Gezien de bemoedigende resultaten gaat het Gewest zijn actie nog versterken en trachten het initiatief te veralgemenen. Er wordt overigens gewerkt aan een ontwerp van ordonnantie om een wettelijk kader te creëren voor de SVP.

III. SYNTHESE VAN EEN METHODOLOGIE : DE MAP « SVP »

Het Gewest heeft deze map samengesteld in samenwerking met de verenigingen GREEN en Coren naarmate de opstelling van schoolvervoerplannen in de Brusselse scholen vorderde. Ze is bestemd voor alle scholen die een SVP opstellen. Het is een nuttige leidraad die de scholen begeleidt tijdens het hele proces. Alle Brusselse scholen die een SVP willen opstellen, krijgen zo'n map.

In 4 stappen schetst de map de hele procedure van het SVP. Naast de gedetailleerde methodologie met de beschrijving van de verschillende stappen bevat ze ook een kopie van de werkdocumenten en een hele reeks praktische fiches waarop men zich kan baseren om een SVP op te stellen.

De inhoud van de hoofdstukken ziet er als volgt uit:

« Een Schoolvervoerplan (SVP) bestaat erin de maatregelen die een duurzaam beheer van het vervoer binnen een school ontwikkelen, te onderzoeken, ten uitvoer te leggen en te evalueren. »

De voornaamste doelstellingen van de SVP zijn:

1. *de ouders en de leerlingen sensibiliseren voor mobiliteit en verkeersveiligheid;*
2. *de veiligheid en de leefbaarheid in de schoolomgeving en op de weg van en naar school verbeteren;*
3. *nieuwe gewoonten aankweken voor de verplaatsingen;*

De school verbindt zich ertoe een reeks concrete acties op touw te zetten inzake informatie, sensibilisering en organisatie van de verplaatsingen, teneinde de bovenvermelde doelstellingen te bereiken.

Er zijn heel wat redenen om de uitdaging aan te gaan, maar de twee voornaamste doelstellingen van de SVP - de verbetering van de bereikbaarheid van de school en de sensibilisering van de betrokkenen voor mobiliteit - zijn gemeenschappelijk voor alle deelnemende scholen.

De eerste reden is uiteraard dat men in de eerste plaats moet denken aan de kinderen, hun veiligheid en het feit dat ze zich zonder begeleiding veilig moeten kunnen verplaatsen (autonomie, sociale rol, ...).

De aanwezigheid van de verenigingen en van het Gewest biedt uiteraard ondersteuning en dynamiseert de uitvoering van het project.

Plans de Déplacements Scolaires SchoolVervoerPlannen

Région de Bruxelles-Capitale
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bovendien vergemakkelijkt dit de dialoog tussen de politie, de gemeente en de school.

We wijzen ook op het belang om dit project op te nemen in een globaal en transversaal project en te zorgen voor een goede en gestructureerde follow-up.

En uiteraard spelen er ook milieu-overwegingen mee (files, vertragingen, stress, ongevallen, milieuvervuiling, impact op de openbare ruimte, lawaai, ...) die aanzetten tot rationeel individueel autogebruik in het kader van de sensibilisering van de kinderen, de ouders en de leerkrachten voor de mobiliteits- en milieuproblemen.

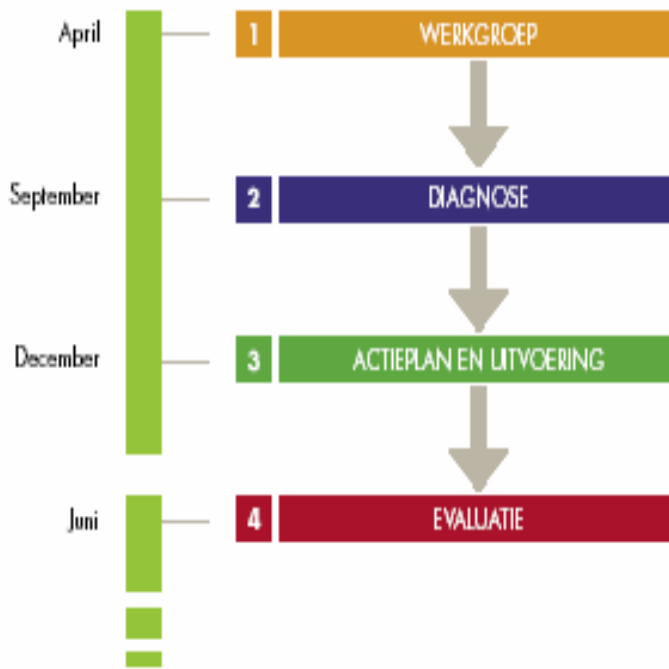
De 4 voornaamste stappen van het SVP zijn de samenstelling van de werkgroep, de diagnose, het actieplan en de evaluatie. Die vinden plaats tussen april en juni van het volgende jaar.

De procedure blijft echter soepel en de scholen kunnen het aanpassen aan hun eigen werkwijze.

Uiteraard stopt het project daar niet, aangezien het op lange termijn zou moeten voortbestaan. Het is een continu proces, waarbij het einddoel is dat de school deze ervaringen en het mobiliteitsbeleid in haar schoolproject opneemt.

Deze verschillende stappen structureren de opstelling van uw SVP en worden in detail uitgelegd in de fiches in de map.

Een SVP verloopt in vier hoofdstappen:

Dit werkinstrument biedt u allerlei nuttige inlichtingen die nodig zijn om alle stappen te doorlopen. Er worden tips gegeven en u vindt er ook de persoonsgegevens van contactpersonen.

De 1^e stap bestaat in de samenstelling van de werkgroep, tussen april en september.

Idealiter zit daar een vertegenwoordiger in van iedere categorie actoren die de school vormen, nl. directie, leerkrachten, ouders en leerlingen indien mogelijk. Er kunnen ook externe deelnemers zijn, zoals gemeente, mobiliteitsadviseur en politie. De samenstelling is cruciaal, omdat verstandig gekozen actoren de duurzaamheid van het project waarborgen.

De 2^e stap is de analyse van de situatie of diagnose, die in september begint. Men maakt er het mobiliteitsprofiel van de school op, op basis van 2 belangrijke aspecten: de analyse van de bereikbaarheid van de school en de analyse van de verplaatsingswijzen van de leerlingen.

De sterke punten van de school, maar vooral de zwakke of zwarte punten worden er in aanmerking genomen. De analyse ervan, zowel in de schoolomgeving als op de weg ernaartoe, is erin opgenomen. Die problemen creëren immers onveiligheid die het gebruik van bepaalde verplaatsingswijzen kunnen blokkeren. Er moet dus rekening mee gehouden worden.

Deze diagnose van de mobiliteit van de school wordt opgesteld door de werkgroep, geruggensteund door de verenigingen. De acties die in stap 3 ondernomen worden, worden gekozen in functie van het type instelling, de situering en het publiek.

Deze diagnose is dus primordiaal om de derde stap en de bereikbaarheidsfiche vorm te geven.

De informatie in de diagnose kan ook overgemaakt worden aan de verschillende partners (ouders, gemeenten, politie, Gewest) om een dialoog aan te gaan.

In de map zitten enkele hulpmiddelen om dat werk goed te doen, zoals de klasenquête, de ouderenquête, de woonplaatsenkaart en de bereikbaarheidsfiche. De map bevat

ook een leidraad voor het opstellen van de bereikbaarheidsfiche.

De 3^e stap beschrijft het actieplan, dat in december opgesteld wordt.

Dit plan wordt opgemaakt op basis van de resultaten van de diagnose. De werkgroep kiest 4 soorten acties die elkaar aanvullen en verrijken. Als de school vroeger reeds mobiliteitsactiviteiten organiseerde, kunnen die in het actieplan opgenomen worden. Het gaat om acties rond communicatie en informatie, sensibilisering en educatie, acties met het oog op de organisatie van de verplaatsingen en acties ter verbetering van de infrastructuur. Voor iedere categorie acties worden de "fiches" aangevuld met tal van voorbeelden van activiteiten. Op die zeer volledige - fiches vinden we ondermeer de beschrijving, de betrokken partijen, de partners en de stappen in de organisatie van de acties, alsook de doelgroep, de kostprijs en het vereiste materiaal. En voor bijkomende informatie kan men contact opnemen met scholen die reeds een soortgelijke actie ondernomen hebben.

De 4^e stap tot slot bestaat in de evaluatie, in juni, aan het einde van het schooljaar, en geeft aanleiding om na te denken over het volgende schooljaar. De acties worden geëvalueerd, de doeltreffendste initiatieven worden benadrukt en andere worden opzijgeschoven, terwijl nieuwe acties op het getouw gezet kunnen worden.

Het BIVV heeft een fiche opgesteld betreffende de verkeerseducatie. Bovendien organiseert het een werkgroep rond verkeers- en mobiliteitseducatie. De inspecteurs van de verschillende netten en gemeenschappen van het land zijn op de werkgroep uitgenodigd. De aanbevelingen zullen in het voorjaar 2008 officieel bekendgemaakt worden op de website www.fcvv.be.

IV. DE SVP OP HET TERREIN

In dit hoofdstuk richten we de spots op enkele initiatieven rond mobiliteitseducatie en de organisatie van de verplaatsingen die in verschillende scholen tot stand kwamen naar aanleiding van de SVP-acties of georganiseerd werden tijdens de Week van Vervoering.

A. Een hele school gemobiliseerd (« Ecole en couleur »)

De school « Ecole en couleur » was bij de pioniers die een schoolvervoerplan wilden opstellen in 2006. Zij waren zeer enthousiast om met de kinderen te werken rond mobiliteit en verkeersveiligheid. Zo hebben zij de hieronder voorgestelde activiteiten georganiseerd tijdens de Week van Vervoering in september 2006.

Dit project werd voorgesteld op de workshop « Educatie en communicatie rond mobiliteit » in januari 2007.

Een aangepaste aanpak voor elke leeftijd

1e kleuterklas

Op pad om de gevaren van nabij te leren kennen.

Kennismaking met een totempaal aan de ingang van de school.

2e kleuterklas

Wandeling door de wijk in het gezelschap van de leerlingen van het vijfde leerjaar.

Waarneming van de verkeersborden. De kinderen leren inzien dat zij zeer klein zijn tussen 2 voertuigen en dat de chauffeurs hen niet altijd zien.

3e kleuterklas

Een knutselwerk: een schaalmodel van de ideale wijk waar zij zich veilig voelen.

Een fresco met tafereelen van de autoloze zondag.

Plattegrond van de omgeving van de school, waarop bv. de zebraadpaden duidelijk aangegeven worden.

1e & 2e leerjaar

3e, 4e & 5e leerjaar

- Maken van een fotoreportage over de gevaren op de weg van huis naar school.
- Bekendmaken van het resultaat van hun waarnemingen.
- Voorbereiding van een wandeling op straat met de 2e kleuterklas.
- Individuele begeleiding voor ieder kind uit de 2e kleuterklas.
- Opmaken van een verslag van de wandeling.

Operatie parking: de kinderen vatten post voor een foutgeparkeerde wagen (voor een garagepoort, op een zebepad, in de Kiss-and-ridezone, ...) met een bord « Bent u goed geparkeerd? ».

6e leerjaar

Voor een goed verloop van het project moest de hele school gemobiliseerd worden. Uiteindelijk werkte de hele school mee en ook de vzw « Laura Gilmant », een vereniging die enkele jaren geleden opgericht werd nadat een leerling in een verkeersongeval om het leven kwam.

Maar daar hield het project niet bij op: de leraar Nederlands is in de klas blijven verder werken aan de hand van de woonplaatsenkaart en de vervoerswijzen. Zo bereikte men alle leerlingen, aangezien die les aan alle klassen van elk leerjaar gegeven wordt. Een ander voordeel is dat het een nogal « vrij » programma is, alle onderwerpen mogen er behandeld worden, dus uiteraard ook mobiliteit en verkeersveiligheid.

Het sleutelwoord: *communicatie*

Directie, leerkrachten, ouders, ... iedereen kampt met hetzelfde probleem: de informatie doen doorstromen.

Geen enkele mogelijkheid mag verwaarloosd worden: affiches, tentoonstellingen, opendeurdagen, informatie aan omwonenden, politie, ouders, ... en ook geen enkel kanaal: oudervereniging, website van de school, e-mail, blogs, ...

Een nuttige tip is nagaan welke communicatiemiddelen er reeds gebruikt worden in de school en in

die richting werken.

Er is geen mirakeloplossing, alles is goed, maar de medewerking van de leerlingen draagt absoluut bij tot het welslagen van het project.

Mobiliteit belangt iedereen aan en bij het zoeken naar oplossingen is communicatie cruciaal.

Vragen en suggesties na de voorstelling van het initiatief

Een greep uit de reacties ...

De metro nemen voor uitstapjes is stresserend: de kinderen moeten leren hoe ze de metro moeten gebruiken. Leraars kunnen de medewerking van de MIVB vragen voor een kennismaking van groepen kinderen met de metro. Men kan contact opnemen met de betrokken diensten van de MIVB om begeleiders te vragen.

Veel ouders weten nog niet dat het openbaar vervoer gratis is voor kinderen onder de 12 jaar. Daarom is het interessant het aanvraagformulier voor een abonnement reeds in het begin van het schooljaar uit te delen.

Goed om te weten

Wanneer scholen acties of activiteiten organiseren, vragen de politiezones en de gemeentelijke overheid om de resultaten en de evaluatie van die activitei-

ten te ontvangen, zodat zij de vorming die zij de kinderen aanbieden, kunnen bijsturen.

Voor de lessen in verband met het verkeersreglement die de politie geeft, gaan de agenten liefst ter plaatse in de scholen. Zo leren de leerlingen hen beter kennen en verloopt de communicatie beter. Daarna gaan ze samen de straat op voor de praktijken.

Er moet gekeken worden naar de bestaande risico's, maar ook naar de gevaren die de kinderen kunnen veroorzaken door onangepast gedrag.

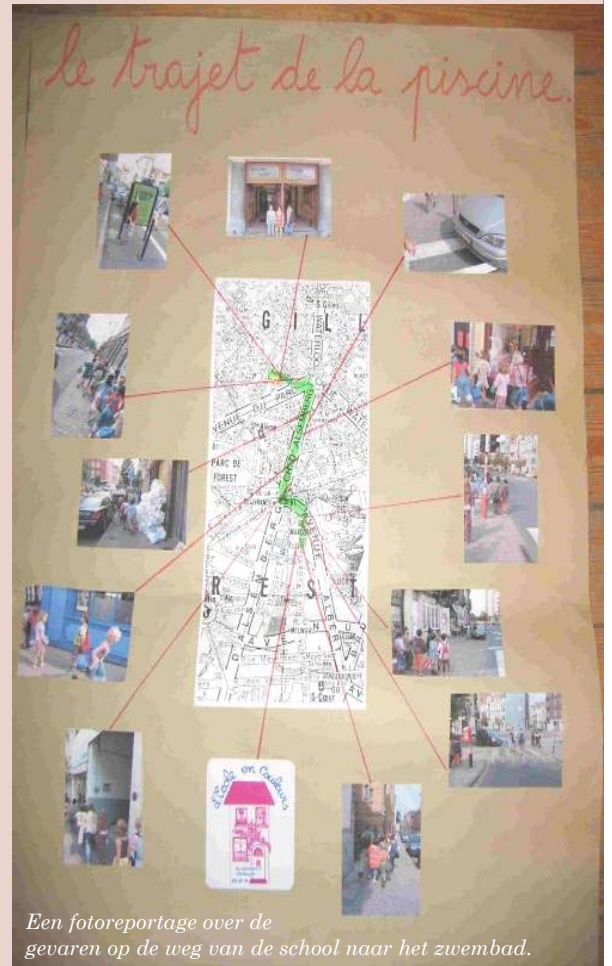
Men kan goede reflexen en goede gewoontes aankweken. Voor een optimaal resultaat moeten de kinderen daarom van jongs af aan, van in de kleuter- en lagere school verkeerseducatie krijgen. Het initiatief dat de school nam, is daar een goed voorbeeld van en de fotoreportage die zij toen gemaakt hebben, illustreert dat prachtig.

Tweewielers in alle veiligheid

Om de lessen verkeerseducatie te vervolledigen, zou het fietsbrevet veralgemeend moeten worden. Zo kan men goede gewoontes aankweken op de weg¹.

Coherente verkeerstekens

Het laatste punt waarop de school de aandacht van de overheid wil vestigen, zijn de verkeerstekens. De school betreurt dat de borden die wijzen op de nabijheid van een school, verschillen binnen het Gewest. De gemeente Vorst heeft totempalen geplaatst, wat weliswaar origineel is, maar totaal anders dan in de andere gemeenten!

Een fotoreportage over de gevaren op de weg van de school naar het zwembad.

Contact: Etienne Van Assche -
etiva@yahoo.com

1. Voor de secundaire scholen geldt een andere aanpak, maar daarover zullen we het later nog hebben.

B. De Kiss & Ride in 5 principes (school Catteau - Aurore)

Dit initiatief werd voorgesteld op de workshop
« Kiss & Ride » workshop in januari 2007

“Kiss & ride” of “zoen & vroem”: een dienst van ouders aan ouders

De werkgroep SVP heeft voor dit project de spots gericht op de parkeerzone voor de schoolbus, omdat de school grote problemen had, met risico's op het vlak van de verkeersveiligheid. Na een enquête bij de leerlingen en hun ouders en communicatie met de buurtbewoners hebben 25 vrijwillige ouders beslist om om de beurt, per twee, de kinderen die met de auto gebracht worden, te helpen.

Dit mooie voorbeeld maakt een schoolomgeving vlotter bereikbaar en aangenamer. Sindsdien verloopt de « ochtendspits » veel rustiger aan de school Catteau!

1. De « Kiss & Ride » tracht het afzetten van kinderen met de wagen aan de school te organiseren. Het is een parkeerzone (op de weg of buiten de weg) voor drie of vier auto's, waar men enkel mag stilstaan. Doorgaans komt de bestuurder niet uit de wagen. Eén of twee personen van de school begeleiden de bestuurder en openen de deuren van de auto voor de leerlingen (die hun boekentas reeds in de hand hebben).

Het is belangrijk te vermelden dat een kiss-and-ridezone **nooit de enige maatregel** mag zijn die een school neemt in het kader van een schoolvervoerplan.

De eerste maatregelen die genomen moeten worden, moeten de leerlingen aanmoedigen om de fiets te nemen (fietsbrevet, parkings, ...), te voet te gaan en het openbaar vervoer te gebruiken.

2. De drie voornaamste motiveringen om een « Kiss & Ride » in te richten:

A. een veiligere omgeving creëren voor kinderen die uit de auto stappen of te voet of met de fiets naar school komen;

- B. Het verkeer vlotter laten verlopen (bv. dubbel-parkeren wordt vermeden);
- C. een aangename omgeving voor omwonenden (bv. voorkomen dat auto's stilstaan voor hun garage), ouders en leerlingen die de infrastructuur organiseren en gebruiken.

tratie leerlingen het grootst) en in woonwijken waar de parkeerproblemen het ergst zijn.

4. Wanneer de Kiss-and-ridezone op de openbare weg ingericht wordt, is dat doorgaans op een parkeerplaats voor bussen of op een zone die afgebakend is met een verkeersbord E1 (verboden te parkeren) waarop men de tijdspanne vermeldt wanneer parkeren er verboden is (bv. van 7.30 tot 8.30 uur). Samenwerking tussen de school en de wegbeheerder (gemeente of gewest) is noodzakelijk voor de inrichting van de zone.

De context en de situatie van de school in beeld ...

3. De « Kiss & Ride » wordt vooral gebruikt door ouders van kinderen uit de lagere school (kleuters worden vaak door hun ouders tot op de speelplaats gebracht), 's ochtends (dan is de concen-

5. Voor een geslaagde organisatie van een « Kiss & Ride » zijn de volgende begeleidende maatregelen wenselijk:

- A. Samenwerking met de politiezone voor de naleving van de zone door alle ouders (zowel gebruikers als niet-gebruikers van de Kiss & Ride) en door de omwonenden;
- B. Goede communicatie met ouders, leerlingen en omwonenden (enquête voordien, voorstelling van de maatregel, charter ouders/kinderen);
- C. Aanwezigheid van twee vrijwilligers in de zone: de ene persoon regelt het verkeer en de andere opent de deuren van de auto's (minstens één van beide personen moet een volwassene zijn). De vrijwilligers engageren zich voor één of twee weken per jaar of voor een dag per maand. De school neemt de organisatie op zich en legt de beurtrollen vast;

die hun kind in de school moeten afzetten;

- D. Plaatsing van een bord en/of kegels op de trottoirs op het moment dat de "Kiss & Ride" actief is en veiligheidshesjes voor de vrijwilligers;
- E. De inrichting van parkeerplaatsen (minstens 2) beperkt in tijd (bv. 10 minuten) in de nabijheid van de Kiss-and-ridezone voor personen

- F. Regelmatige evaluatie van het systeem om de aandacht te vestigen op de zwakke punten en

Contact: Joëlle Van den Bergh
prim.catteau.aurore@brunette.brucity.be

C. Fietsrijen in allerlei vormen (Angelusinstituut)

Dit initiatief werd voorgesteld op de workshop « Educatie en fietsrijen » in januari 2008.

De ervaring van het Angelusinstituut (Sint-Lambrechts-Woluwe) met de fietsrijen is nog in een beginstadium, maar het is interessant omdat het experiment in de school zelf kadert en niet over de weg van school naar huis verloopt.

Hoe gaat dat in de praktijk?

De school heeft het SVP in 2007 aangevat, om de jongeren bewust te maken van het belang van regelmatige fysieke activiteit. De fiets is daar een goed middel voor en het is belangrijk dat de leerlingen dit vervoermiddel leren gebruiken.

Maar in deze school komen de meeste leerlingen van ver en worden ze vaak door hun ouders met de auto naar school gebracht.

Daarom heeft de school beslist

deze activiteit uit te bouwen in het kader van schooluitstappen die ze organiseert (bv. de verplaatsing naar het zwembad één keer per week).

Naarmate er meer acties op touw gezet werden in de school, verbeterde de motivatie en de medewerking van de ouders.

De school wil nu nog meer stappen zetten ter bevordering van de zachte vervoerswijzen door fiets- en voetgangersrijen te organiseren. Zij hoopt daarbij te kunnen rekenen op de medewerking van de politiezone.

Veel vragen en opmerkingen

Tijdens de workshop werden er veel vragen gesteld over de aansprakelijkheid van de begeleiders en de leerlingen in het kader van de verplaatsingen per fiets.

Christophe Winkel van Pro Velo zei dat dit een complexe kwestie is en dat Pro Velo daar een studie aan gewijd heeft. Die zal binnenkort beschikbaar zijn in de vorm van een fiche in de map SVP.

Er werd ook gesproken over de mogelijkheid om een pauze in te lassen in de organisatie van de fietsrijen tijdens de wintermaanden.

Tot slot werd er ook terecht opgemerkt dat er zo veel betrokken partijen zijn (PWA'ers, preventiewerkers, ouders, politie, ...) waardoor het moeilijk is voor een school om direct met de juiste persoon of dienst in contact te treden.

Contact: Stefan Pasture
angelusnl@scarlet.be

D. De school Scheut (Anderlecht): een goed voorbeeld van continuïteit

Deze school sprong onmiddellijk op de kar van de SVP zodra dit mogelijk werd, met als doel elk jaar tijdens de Week van Vervoering een specifiek aspect i.v.m. mobiliteit te behandelen. Hun ervaringen werden voorgesteld op de workshop « Educatie en communicatie rond mobiliteit » in januari 2007.

Het principe van de school is te zorgen voor continue vorming van de kinderen door er de leraars, de opvoeders en de directie bij te betrekken.

Leerkrachten en directie bouwen deze pedagogische structuur uit van de eerste kleuterklas tot het zesde leerjaar.

De kinderen leren hun evenwicht bewaren op de fiets en krijgen tips voor hun veiligheid in het verkeer en ook praktijklessen. Zo leren de kinderen van deze school stapsgewijs doorheen hun hele basisonderwijs om zich gepast te gedragen in het verkeer.

Het pedagogisch programma berust op 8 pijlers:

1. Veilig bewegen in een gesloten ruimte.
2. De risico's voor de voetganger: de leerling evalueert zijn gedrag en de risico's die hij loopt als voetganger, om kritischer te worden en zijn ge-

drag op de openbare weg aan te passen.

3. De veiligheidsregels voor voetgangers komen reeds in de kleuterschool aan bod, om de continuïteit te waarborgen.
4. Autonome voetgangers.

5. Veiligheid voor fietsers, de regels in de praktijk kunnen omzetten.

6. Handige fietsers:

- evenwicht
- behendigheid
- een fietstocht op de openbare weg voorbereiden
- fietsen in het verkeer

7. Fietsers in het verkeer:

fietstocht op de weg

8. Mobiliteit

- zijn parcours bestuderen
- zijn verplaatsingswijze kiezen

Contact: Jean-Claude Mertens
jc_mertens@yahoo.fr

In 2006 organiseerde de school een sensibiliseringsactie voor ouders en omwonenden. Op 20 september werd er geschilderd aan de ingang van de school. Er werd ook een fietsparcours georganiseerd en er werden tips voor verkeersveiligheid gegeven.

Dit initiatief kende een groot succes en de doelstellingen werden bereikt.

E. « Train de vie » in de stad

Tijdens de hele Week van Vervoering in september 2007 liep het project « train de vie » voor de scholen, 's morgens en 's avonds.

Het doel was de aandacht van de weggebruikers te vestigen op hun gedrag in de omgeving van een school door de vergelijking te maken tussen de voorzichtigheid die men aan de dag moet leggen in de nabijheid van een spoorlijn en de voorzichtigheid in de nabijheid van een school.

Wat toelichting en de regels waarop de preventiedienst van de politiezone, die dit project op het getouw gezet hebben, de schijnwerpers richt.

- « Train de vie » is een project rond verkeersveiligheid, dat de rol van de jeugdverkeersbrigadiers versterkt. In plaats van de kleinsten te laten oversteken met het verkeersbord C3, gebruiken de kinderen het spandoek.
- Als het verboden is om te parkeren op trein-

sporen, moet het ook verboden zijn om te parkeren op een zebraad.

- Als het verboden is om te parkeren op het peron van de trein, moet het ook verboden zijn om te parkeren op een trottoir.

- Als het normaal is dat we de TGV niet nemen voor een traject van 10 minuutjes, moeten we ook de wagen niet nemen voor een traject van 5 minuutjes.

Als we deze regels niet naleven en een kind verwonden of doden, schenden we zijn « train de vie » of die van zijn familie.

Naast het gebruik van het spandoek werden er ook folders uitgedeeld aan ouders, omwonenden en voorbijgangers, met enkele tips voor ieders veiligheid: pas uw snelheid aan, vertraag in de nabijheid van scholen, vertrek 5 minuten vroeger, maak gebruik van de Kiss-and-ridezone.

Contact: Vanessa Poncelet (nessie_chasta@hotmail.com)

F. Ganshoren in actie

Met 2 projecten in de Week van Vervoering, waarbij 4 scholen en 2 gemeentediensten betrokken waren, begint Ganshoren het schooljaar goed!

Drie scholen (Notre-Dame de la Sagesse, Collège du Sacré-Cœur, Athénée royal de Ganshoren) boden hun leerlingen in de Week van Vervoering 2007 een veiligheidsparcours aan in samenwerking met de lokale politie, een mobiliteitsparcours per fiets met Pro Velo en feestelijke animaties rond verkeersveiligheid. Er werden ook pamfletten geschreven om de ouders te sensibiliseren voor alternatieven voor de wagen.

De kinderen konden leren fietsen in samenwerking met Pro Velo en kennismaken met het verkeersreglement op de gokart-piste onder begeleiding van de lokale politie. Dit had uiteraard heel veel succes bij de jongeren.

De kinderen waren verheugd met de ontdekkingen die ze deden, maar verbaasden ook om hun redelijk goede kennis van het verkeersreglement.

Iets leren gaat altijd vlotter als we mogen spelen dat we rijden "zoals de groten".

De middelbare school van het Athénée royal van Ganshoren is in 2006 begonnen met een schoolvervoerplan. Doel was te werken aan ieders mobiliteit op lokaal vlak en daarbij de nadruk te leggen op actieve en verantwoordelijke burgerzin.

Dit project werd reeds aangevat gedurende de Week van Vervoering 2006.

En tijdens de Week van Vervoering 2007 werden opnieuw allerlei initiatieven genomen zoals animaties op school rond alternatieve verplaatsingswijzen, het ophangen van MIVB-affiches op strategische plaatsen van de school, het bezoek aan een vormingscentrum van de MIVB en een fotoreportage op cd-rom voor alle leerlingen van de school.

Contact: Bénédicte Guilloux
bguilloux@ganshoren.irisnet.be

G. Samen naar school, te voet of per fiets! (Ecole Sainte-Famille)

Naar aanleiding van de oproep van het Gewest in april 2006 zetten een groep ouders met de steun van de directie hun SVP op het getouw. Ze doen een enquête bij alle ouders van de leerlingen en leggen 5 trajecten vast voor de voetgangersrijen, in het kader van de Week van Vervoering.

Ze organiseren ook een wedstrijd onder de klassen, die erin bestaat de winst aan gezonde lucht te berekenen die men bereikt door een andere vervoerswijze te kiezen naar school.

Het succes van de actie heeft de ouders aangemoedigd om het initiatief vol te houden. Ook nu nog zijn er 3 voetgangersrijen, met 50 ingeschreven kinderen en 25 begeleidende ouders.

Contact: Mevr. Decamps (Directrice) - ste.famille@skynet.be

H. Ouders, leerkrachten en leerlingen getuigen ...

Wat biedt een SVP u op het vlak van structuur, steun, middelen, ...?

« In de eerste plaats het duwtje in de rug dat het elan geeft. Een houvast, om te begrijpen wat er elders gedaan wordt, contacten te leggen en synergie trachten tot stand te brengen. Een duwtje in de rug voor acties met de medewerking van bepaalde overheden. De mobiliteitsfiches hadden wij in de school nooit alleen kunnen opstellen ».

Serge Colin, ouder van een leerling in de school Decroly

« In de eerste plaats was het een rode draad doorheen héél het schooljaar 2006-2007. De voortrekkersklas zorgde voor een vlotte coördinatie van het geheel. Men probeerde in alle klassen het thema verkeer en mobiliteit zo vaak als kon aan bod te laten komen. Op het einde van het schooljaar moest iedereen een inventaris indienen van wat er in de klas gebeurde.

Men kon zo vaststellen dat in iedere klas voldoende aandacht besteed werd aan verkeers- en mobiliteitseducatie, maar dat dit ongestructureerd gebeurde waardoor overlappingsen van de leerstof voorkwamen. Ook waren er enkele punten uit de leerlijn die nergens aan bod kwamen.

Het werk werd voortgezet, met reeds enkele duidelijke afspraken in de kleuterschool. In de lagere school is het maken van afspraken iets moeilijker en verkoos men het zekere voor het onzekere te nemen. Men beveelt voor het volgende schooljaar de methode "Knipperlicht" aan.

Maar ook in de communicatie met de ouders viel er ook heel wat nieuws te bespeuren. Zo werd een tweede petitie ingediend met de vraag naar meer verkeersveiligheid rondom de school en werd de vernieuwing van het Sint-Andrieskruis voor de schoolpoort uiteindelijk bekomen. Verder nam men initiatieven tegen het fout parkeren voor de school op vraag van enkele ouders.

De begeleide rijen is nog een pijnpunt, de ouderwerking zou dit haar rekening nemen.

Door een structurele verankering in het schoolwerkplan kan men niet meer achteruit, wel blijft een continue evaluatie van het project en een daarmee gepaard gaande bijsturing vanzelfsprekend.

De middelen die men kreeg waren bijzonder welkom, alleen de fietsstallingen vallen ongelukkig lomp uit en zijn niet zo gebruiksvriendelijk ».

Jean-Claude Mertens, Directeur van de school Scheut

Wat zijn de voornaamste moeilijkheden waarmee u geconfronteerd wordt in het kader van het SVP?

« Het is niet gemakkelijk om de leerkrachten te motiveren.

Het is moeilijk om een verbindingspersoon te vinden binnen de school. Het is ook moeilijk om het proces dynamisch te houden (een maatregel doen nemen waarbij verschillende partijen betrokken zijn, verloopt traag). Een moeilijkheid is ook dat men te maken heeft met personen die ieder jaar veranderen (nieuwe leraars, ouders en leerlingen).

Er wordt al zo veel gevraagd van het personeel ».

Benoit Velghe, ouder van een leerling in de school Tenbosch

« Het loslaten van de utopische dromen en de korte termijn waarbinnen we deze dromen gingen realiseren, en de overstap naar het uitwerken van realistische projecten, op maat van het schoolteam, de leerlingen en hun ouders. Medewerkers vinden bij het schoolteam en de ouders die bereid zijn om zich voor een langere periode ook daadwerkelijk in te zetten. De juiste contactpersonen of -instanties vinden die ons konden helpen bij het realiseren van al onze plannen op financieel en infrastructureel gebied ».

*Han Vanackere, Werkgroep « Veilig Fietsen »
Kristus Koning Assumpta*

« Vergaderingen beleggen op een moment dat voor iedereen geschikt is en de leerkrachten betrekken bij een langdurig proces ».

Hélène Gutt, Directrice van de school Decroly

Wat bent u sinds uw inschrijving in het SVP bereid te doen?

« Sensibiliseringsacties voeren. Ik denk dat er specifiek gewerkt zou moeten worden met de leraars en dat de acties met de andere terreinwerkers beter gecoördineerd moeten worden (politiezone, veiligheidswerkers, personeel van de kinderopvang) ».

Benoit Velghe, ouder van een leerling in school Tenbosch

« Het project komt reeds aan bod bij de inschrijving: zo worden nieuwe ouders onmiddellijk gesensibiliseerd. De anderen worden echter niet op dezelfde manier bereikt. Sinds september 2007 hebben wij een kiss&ride die redelijk goed werkt, onder leiding van een opvoedster. En wat de alternatieve vervoerswijzen betreft, komen er steeds meer leerlingen met de fiets naar school. De sensibilisering begint dus vruchten af te werpen.

Mijn voorstel om de SVP-scholen te begeleiden en het werk wat te vergemakkelijken, is te kunnen beschikken over een farde met allerlei modeldocumenten ».

Christiane Limon, Directrice van school 13 (Schaarbeek)

« Nog meer inspanningen doen in samenwerking met verschillende overheden:

- de schoolomgeving inrichten en op lange termijn nadenken over het verkeer van auto's, fietsers en voetgangers in de wijk;
- de vorming van de jeugdverkeersbrigadiers in de lagere school ondersteunen;
- het gebruik van het openbaar vervoer aanmoedigen voor klasactiviteiten (bv. zwembad, tentoonstellingen, bezoeken);
- globalere activiteiten steunen zoals de ecologische voetafdruk of een autovrije dag in de week.

... Wanneer komt de eerste « zonder auto naar school » dag ? »

Raphaël Bonaert, ouder van een leerling in de school Sacré-Cœur de Linthout

Bevoorrechte getuigen ... de leerlingen!

Lysiane

- M'aime bien la mobilité de notre école, je trouve que c'est vraiment génial, mais il faut arrêter de se moquer de ceux qui prennent le pédibus.

Aller à l'école en bus, ça ne prend pas plus de temps qu'en voiture.

Moi, je préfère le bus :

ça coûte moins et je peux y aller sans mes parents

Alice

V. HET SVP VANUIT DE INVALSHOEK VAN DE VERENIGINGEN

De concrete uitwerking van een SVP en de steun van Green Belgium en Coren aan de scholen

Door Patricia Deuse (GREEN Belgium) en Amélie Grégoire (Coren ASBL, Coordination Environnement)

Het principe van het schoolvervoerplan is een nauwe samenwerking met de verschillende actoren van de scholengemeenschap: de directie, leerkrachten en ook en vooral de ouders en leerlingen. Dit project wordt stap voor stap gerealiseerd in samenwerking met alle actoren van de school.

Concreet is er een **werkgroep** opgericht die de motor, hersenen en drijvende kracht vormt achter het schoolvervoerplan gedurende het hele proces. De verenigingen Green en Coren coördineren alle vergaderingen, stimuleren scholen en moedigen deze aan. Verder brengen ze de verschillende partners, het gewest, gemeenten met elkaar in contact.

In eerste instantie werken de verenigingen, met de school, gemeenten en politie, een **diagnose** uit. Dit is een beschrijving van de bestaande situatie en de mobiliteitscontext van de schoolinstellingen. Er kan een enquête gevoerd worden bij leerlingen, leerkrachten en ouders om het mobiliteitsgedrag van gezinnen te evalueren en tegelijk te peilen naar hun bereidheid om het gedrag te veranderen of deel te nemen aan mobiliteitsacties.

Een overzicht van de kwaliteit van infrastructuur in de buurt van scholen en de bereikbaarheid wordt eveneens uitgewerkt om andere verplaatsingsmiddelen dan de wagen aan te moedigen en om de verplaatsingen van leerlingen naar de school te beveiligen.

Dit project moet ook maximaal kaderen in vroegere initiatieven die de school reeds heeft genomen of in de reeds bestaande mobiliteitsplannen of gemeen-

telijke en gewestelijke initiatieven.

In de tweede fase wordt een **actieplan** uitgewerkt.

De werkgroep komt zoveel samen als nodig is om de acties te kiezen die het best zijn aangepast aan de vooraf gedefinieerde doelstellingen.

Nadat de verschillende actoren van de school zich akkoord hebben verklaard met de uit te voeren acties, wordt een actieplan ter advies voorgelegd aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de gemeentelijke overheden.

Deze maatregelen, aangepast aan de behoeften van de scholen, worden gepland en uitgevoerd door de werkgroep, met de ondersteuning van verenigingen, gemeentediensten en indien nodig de politie.

De acties zijn geklasseerd in 4 types: acties voor sensibilisering, communicatie, organisatie van vervoer en infrastructuurwerken.

Enkele concrete **voorbeelden van acties** te realiseren in de scholen:

1. **Communicatieacties:** toegankelijkheidsfiets, informatiebord, schoolkrant, brieven aan ouders, wedstrijd over mobiliteit, website, stand op schoolfeesten
2. **Acties rond sensibilisering en mobiliteitseducatie:** deelnemen aan de Week van de Vervoering, promotie en opleiding voor het gebruik van openbaar vervoer, campagne rond

burgerzin, CO₂ spaaracties, fietsbrevet, zich leren verplaatsen op de weg, educatieve route

3. **Organisatie van vervoer:** de invoering van een fiets- of voetgangerspool, carpooling, wagenwachters, groepsreizen met openbaar vervoer
4. **Infrastructuurwerken:** verzoek aan de bevoegde overheden om een oversteekplaats voor voetgangers aan te leggen, diverse aanpassingen voor een betere zichtbaarheid van de school, trottoirs, fietspaden, verkeers tekens, wegmarkeringen, enz.

Deze voorbeelden zijn niet exhaustief en de werkgroep moet veel verbeelding en creativiteit aan de dag leggen opdat mobiliteit een reflex wordt voor iedereen en een reëel project van burgerschap dat de volledige school betreft.

Op langere termijn, na de uitwerking van de eerste concrete acties, is er een **evaluatie** om de acties te verbeteren, aan te passen en te optimaliseren. Een schoolvervoerplan is immers duurzaam in de tijd en evolueert in functie van de behoeften.

Contact:

ameliegregoire@coren.be

patricia@greenbelgium.be

o.dubrulle@greenbelgium.be

De mening van de betrokken verenigingen

Is de methode geschikt om aan behoeften tegemoet te komen?

« Mobiliteit is een complexe aangelegenheid. De weg die een leerling tussen de school en zijn huis aflegt, maakt daar deel van uit. Veel ouders brengen hun kinderen bij voorbeeld met de wagen naar school en rijden daarna verder naar het werk (woonwerkverkeer). De verkeersdruk in de wijk Paloke (Ninoofsesteenweg) wordt niet alleen veroorzaakt door de verplaatsingen van huis naar school, maar ook door de pendelaars, het openbaar vervoer, vrachtwagens, ... Als we wijzigingen willen doorvoeren voor de ene, moeten we rekening houden met de andere.

Daarom is het zeer belangrijk over een duidelijke methode te beschikken met heldere doelstellingen. Zo kunnen er verbanden gelegd worden met andere thema's die verband houden met mobiliteit en andere beleidsdomeinen (zoals gezondheid en infrastructuur). Een methodologie biedt ook een structuur in een complex geheel. Bovendien moet men beschikken over sterke partners (zoals gewest, gemeente, MIVB, de Lijn en gemandateerde vzw's zoals Green) ».

Jeroen Vanhoorne & Olivier Dubrulle, Green Belgium

« De steun die de scholen aangeboden krijgen, is cruciaal omdat wij de scholen een specifieke aanpak voorstellen en wij hen moeten helpen om die te begrijpen, de doelstellingen uitleggen en vooral de werkgroep begeleiden om de mobiliteit onder de loep te nemen. Soms staan de scholen hulpeloos ten aanzien van deze zeer ruime thematiek.

(...) De methodologie heeft een logische redenering voor het verloop van het project en vormt een duidelijke en geloofwaardige rode draad of kader voor de scholen. De scholen zijn ook geïnteresseerd in dit project omdat het goed gestructureerd is. Toch is de methode voor een school niet altijd gemakkelijk te implementeren omdat zij een vaste werking hebben. Projecten werken vaak per klas of per cyclus. Maar wij stellen een andere structuur voor: een transversaal project, een pedagogisch project dat de school moet uitstippelen. Wij trachten ook samenwerking tot stand te brengen tussen de school (directie, leerkrachten) en de ouders ».

Amélie Grégoire, Coren

Is de indeling in stappen bij een SVP relevant?

« De indeling in stappen legt zowel de school als de verenigingen bepaalde verplichtingen op, maar ze zijn belangrijk omdat ze het verloop van het project tijdens het schooljaar in goede banen leiden. Men moet tijd nemen om de doelstellingen en de methodologie van elke stap aan de scholen toe te lichten, zodat zij er zich bij aansluiten ».

Amélie Grégoire, Coren

Zijn de hulpmiddelen die aangeboden worden, gepast?

« De meeste scholen weten niet goed wat ze kunnen doen en hoe ze de mobiliteit van leerlingen en leerkrachten kunnen beïnvloeden. Daarom is het zeer nuttig over goede hulpmiddelen te beschikken, hoewel dat niet altijd noodzakelijk is. De scholen kunnen zich vaak baseren op hun eigen communicatiekanalen (bv. valven, contacten aan de schoolpoort, contacten met de ouders, e-mail, klasagenda, website of blog) en op hun ervaringen met klas- of schoolprojecten. Hulpmiddelen geven een duwtje in de rug of vullen een leemte in ».

*Jeroen Vanhoorne & Olivier Dubrulle,
Green Belgium*

« De klasenquêtes zijn zeer goed, heel nuttig en bovendien snel. Een goede manier om de leerkrachten bij het project te betrekken ».

Patricia Deuse, Coren

« De aangeboden hulpmiddelen zijn interessant voor de scholen, maar ik denk dat we hen moeten leren om ze in de school te gebruiken. In het kader van dit project vragen wij de scholen om de impact van hun mobiliteit te verwerken in hun dagelijks beleid en in het opvoedingsproject, maar wij houden steeds voor ogen dat zij daar niet voor opgeleid zijn en dat het niet rechtstreeks tot de doelstellingen van de scholen behoort ».

Amélie Grégoire, Coren

Zijn de termijnen redelijk?

« De planning is heel strikt. In één schooljaar kan men geen schoolvervoerplan uitwerken. Wij kunnen een eerste impuls geven naar duurzame mobiliteit in en rond de school. Na onze hulp moeten de directie, de ouders en de leerkrachten overgaan tot actie.

Meestal is mobiliteit niet prioritair voor de scholen. Daarom vragen zij vaak meer tijd om hun schoolvervoerplan op te stellen. Daarom is het voorstel van ordonnantie een stap in de goede richting, aangezien het de scholen de mogelijkheid biedt om op lange termijn te werken. En dat is het doel: mobiliteitsgewoonten kan je niet veranderen op korte termijn, maar wel op lange termijn ».

Jeroen Vanhoorne & Olivier Dubrulle, Green Belgium

Hoe kan de formule nog verbeterd worden?

« Een betere communicatiestrategie i.v.m. de schoolvervoerplannen naar het grote publiek (ouders) en de overheid toe ».

*Jeroen Vanhoorne &
Olivier Dubrulle, Green Belgium*

« Er moeten educatieve hulpmiddelen blijvend uitgewerkt worden die de scholen snel kunnen toevoegen. Als we hen vragen om rond dit thema te werken, dan moeten wij hen tonen hoe en waarmee ».

Amélie Grégoire, Coren

« Als startpunt moet men een zeer concrete aanpak hebben met animaties om het thema aan te pakken. Zo kunnen de leerkrachten rond mobiliteit werken en zijn ze meer bij het project betrokken. Bovendien is de educatieve kant in de scholen primordiaal ».

Patricia Deuse, Green Belgium

Welke moeilijkheden moeten er overwonnen worden?

« Wanneer sommige betrokkenen niet komen of weigeren te helpen. Zo is het moeilijk om de ouders te sensibiliseren als het initiatief niet gedragen wordt door ouders. Als de gemeente of de politie het project niet steunt (bv. Kiss & ride), is het vaak moeilijk om concrete dingen te realiseren. Bepaalde problemen zijn ook heel complex (moeilijk verkeer in de schoolomgeving) en vergen bijkomende knowhow en vaak veel tijd ».

Jeroen Vanhoorne & Olivier Dubrulle, Green Belgium

« Het is moeilijker als er geen oudervereniging is of die niet geïnteresseerd is in het project. Het is ook moeilijk als de ouders gemotiveerd zijn, maar de directie niet, of omgekeerd. Als er acties tot stand komen, rijzen er moeilijkheden als de school te weinig materiaal of hulp van personeel (preventiewerkers, politie, ...) heeft. De scholen rekenen op ons om het probleem op te lossen, maar wij hebben geen beslissingsbevoegdheid met betrekking tot de infrastructuur of de VPW. Soms is de school ontgoocheld in het resultaat ».

Patricia Deuse, Green Belgium

« De ambitie van het project staat niet in verhouding tot de mogelijkheden van de school en de tijd die nodig is om het project tot een goed einde te brengen. Aan de kant van de ouders vormen tijdsgebrek en de vrees voor de veiligheid van hun kinderen twee grote remmen voor het project. De mobiliteit van de leerlingen tussen hun woonplaats en de school behoort niet tot de doelstellingen van de school, dus wordt het niet als een prioriteit beschouwd ».

Amélie Grégoire, Coren

Hoe reageren de scholen?

« De scholen met wie we resultaten behaald hebben, reageren zeer positief. Vaak vormen enkele individuen de « motor » van de school bij de uitwerking van een schoolvervoerplan. Het is tof om met hen samen te werken. Iedere hulp is welkom (uiteraard ook op het vlak van de methodologie, hulpmiddelen, persoonlijke begeleiding, ...). De scholen die een beetje achterop hinkelen, zijn ook voorstander van vervoerplannen maar hebben eerder een visie op lange termijn. De meeste scholen willen voortdoen nadat ze 1 jaar begeleid werden ».

Jeroen Vanhoorne & Olivier Dubrulle, Green Belgium

« Het project geeft de scholen de mogelijkheid om een doeltreffende werkgroep samen te stellen die regelmatig samenkomt. Zonder een omkaderende structuur gaan mensen, ook al zijn ze gemotiveerd, niet rond de tafel zitten en kennen zij elkaar niet altijd. En vooral: ze nemen niet de tijd om te vergaderen. Het proces zorgt ook voor de inbreng van ideeën en contacten (politiezones, gemeenten, verenigingen, ...). Voor een school die pas met het project begint, is mobiliteit iets zeer abstracts en afschrikwekkends ».

« We bieden de scholen een structuur voor het project, methodologische steun, informatie en sensibilisering voor de werkgroep, antwoorden op hun vragen over de wereld van de mobiliteit die zij niet altijd begrijpen. Wij zorgen voor dynamiek, geven advies, bieden coaching.

(...) De scholen stellen het materiaal dat ze ter beschikking krijgen, bijzonder op prijs. In het begin zijn ze wat verloren. Het project is zo uitgebreid en loopt over een heel schooljaar. En ze hebben niet altijd voldoende kennis van de thematiek.

(...) Hun verwachtingen liggen in het zoeken naar een steunpunt, een middel, een hefboom om de thematiek aan te pakken en te zien hoe ze moeten beginnen met de sensibilisering van leerlingen en ouders ».

Amélie Grégoire, Coren

VI. ANDERE ACTOREN ...

A. De « *Ligue des Familles* »

De Franstalige tegenhanger van de Gezinsbond is een beweging voor permanente educatie die ondermeer actief is op het vlak van de mobiliteit. Het is als het ware de vereniging van de gezinnen en steunt meer dan 70.000 gezinnen in het Brussels en het Waals Gewest.

De verplaatsingen nemen tegenwoordig een belangrijke plaats in het leven van de gezinnen in, door de tijd die ze in beslag nemen, de kosten die ze met zich meebrengen en de stress die ze teweegbrengen. De trajecten tussen de school en thuis maken deel uit van het dagelijks leven van vele ouders, met alle ongemakken van dien. Daarom is het nuttig dat onze beweging de gezinnen bijstaat in het mobiliteitsdebat.

Totnogtoe werden er geregeld concrete acties georganiseerd, zoals fietsscholen voor gezinnen, en werd ondersteuning geboden aan lokale initiatieven in het kader van de Week van Vervoering, gemeentelijke mobiliteitsplannen (GMP) of schoolvervoersplannen (SVP). Er wordt ook aan sensibilisering gedaan door middel van ons tijdschrift, *Le Ligueur*, en het werk van onze vrijwilligers wordt gestimuleerd aan de hand van onze pedagogische koffer.

In 2007 wilden wij nog meer doen. Daarom hebben wij de gezinnen twee mogelijkheden geboden om hun kijk op hun verplaatsingen te objectiveren om ze actief te betrekken bij de veranderingen, op hun schaal. Hoe? In de eerste plaats aan de hand van een kwantitatieve enquête aangaande de kosten van de mobiliteit. Zo konden 1.098 gezinnen hun verplaatsingsgewoonten in vraag stellen. De resultaten (beschikbaar op onze website¹) geven hun een beeld van wat volgens hen hun verplaatsingskeuze bepaalt. Vervolgens ging de « Défi Mobilité » nog een stapje verder: gedurende 3 maanden stapten 19 gezinnen uit steden en het platteland rechtstreeks over van denken naar doen.

In het verlengde van deze projecten wou de Ligue des Familles haar ervaring uitbreiden en veralgemenen dankzij een nieuwe dienst aan de Brusselse en Waalse gezinnen. Die dienst zal in mei 2008 opgenomen worden in de nieuwe portaalsite van de Ligue des Familles (www.liguedesfamilles.be).

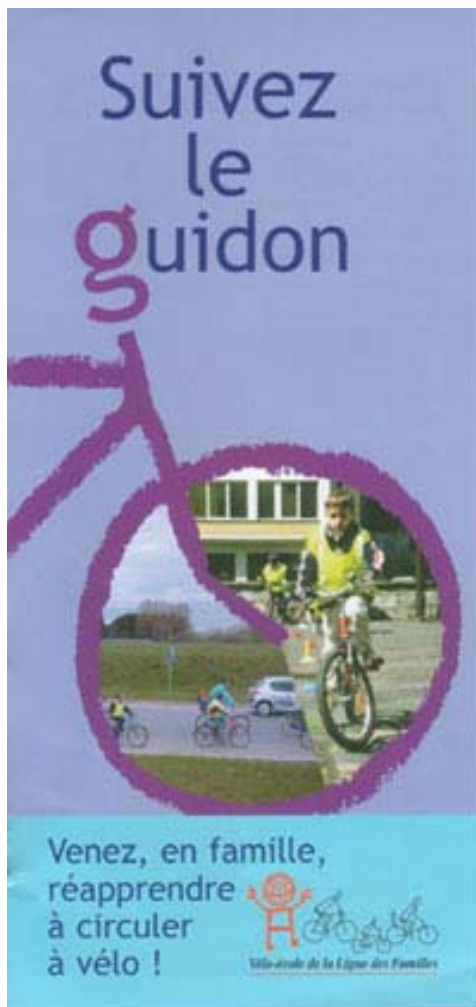
Het doel is drieledig: de gezinnen informeren en sensibiliseren voor duurzame vervoerswijzen, hun de mogelijkheid bieden om relevante alternatieven in overweging te nemen en tot slot eenvoudige uitdagingen bieden om hun mobiliteit te verbeteren zonder hun levenswijze ingrijpend te veranderen.

Concreet vindt u op onze website een quiz, een inventaris van het vervoersaanbod in uw gewest, praktische tips om beter te bewegen. Het geheel is geïllustreerd met getuigenissen van gezinnen die « anders mobiel » zijn. U kan er het profiel van uw gezin opmaken en de uitdagingen uitkiezen die het best bij u passen. Op een forum kunnen praktijkvoorbeelden uitgewisseld worden en kunnen gezinnen hun eisen inzake mobiliteit kwijt.

Bovendien is er in iedere gewestelijke sector van de Ligue des Familles een pedagogisch koffer beschikbaar voor iedereen die animaties wil organiseren daaromtrent, bijvoorbeeld in het kader van een schoolvervoerplan (SVP).

De mobiliteitscel van de *Ligue des Familles* organiseert sessies waar deze hulpmiddelen voorgesteld worden en kan u ook begeleiden bij het gebruik.

Om de koffer te ontlenen in Brussel, kan u contact opnemen met de regionale dienst (02 508 76 11). Voor de sessies waar de koffer gepresenteerd wordt, kan u contact opnemen met de mobiliteitscel van de *Ligue des Familles* (02 507 72 57).

¹ www.liguedesfamilles.be > Refl'action > Mobilité > Enquête.

B. Het Octopusplan: voor kindvriendelijkere schoolroutes!

In navolging van de succesvolle Octopus sensibilisatiecampagne van 2005 lanceerde de Voetgangersbeweging, samen met toenmalig minister van mobiliteit Landuyt, in mei 2006 het Octopusplan. Het Octopusplan wil scholen en gemeentebesturen ertoe aanzetten werk te maken van kindvriendelijke en verkeersveilige routes naar school. De kinderen zelf, de ouders, de buurtbewoners en andere weggebruikers worden hierbij betrokken. Ondertussen zijn al meer dan 500 scholen gestart met hun Octopusplan, waarvan 18 scholen in het Brussels Gewest.

Meer kansen

Kinderen moeten meer mobiliteitskansen krijgen. Meer dan de helft van de kinderen uit het basisonderwijs laat zich met de auto naar school brengen. Dit terwijl velen van hen binnen een straal van 1 kilometer rond de school wonen. De gevaren van het verkeer betekenen voor veel kinderen een hinderpaal om te voet of met de fiets naar school te gaan en hun ouders achten de situatie op straat vaak te onveilig. Het toenemend aantal auto's maakt de situatie rond de school alleen maar erger, waardoor een neerwaartse spiraal ontstaat.

Hoe werkt het?

Het Octopusplan is een uniek concept waarbij scholen op zelfstandige wijze kunnen werken aan alle facetten van verkeersveiligheid, en dit met behulp van een hedendaagse, vooruitstrevende webtoepassing: www.octopusplan.be. Schoolroutes kunnen via een GIS-toepassing (Geografisch Informatiesysteem) worden ingetekend op een kaart van de schoolomgeving en knelpunten worden op een eenvoudige manier in beeld gebracht. Elke school die zich inschrijft beschikt gratis over haar eigen Octopus-webpagina en GIS-kaart.

Een 8-stappenplan begeleidt de school van begin tot einde. Alle benodigde handleidingen en tools worden online voorzien.

Maar dat is niet alles. De samenwerking tussen scholen en gemeenten staat in het Octopusplan centraal. Daarom wordt ook voor alle gemeenten die het Octopusplan steunen een communicatielink voorzien op de website. Een optionele gemeentemodule (verwacht in de loop van 2008) reikt ook aan gemeenten een heel gamma van online GIS-toepassingen aan, gaande van het samenvoegen van routegegevens van de verschillende Octopus-scholen op hun grondgebied, tot het zelf toevoegen van relevante infrastructurale of verkeersinformatie.

Het 8-stappenplan

stap 1

Tijdens de eerste stap registreert de school zich op www.octopusplan.be. Er wordt een Octopusverantwoordelijke aangemeld die het verdere verloop van het traject en het invoeren van de resultaten op de website zal coördineren. Na de registratie kan elke bezoeker van de website zien dat de school gestart is met haar Octopusplan.

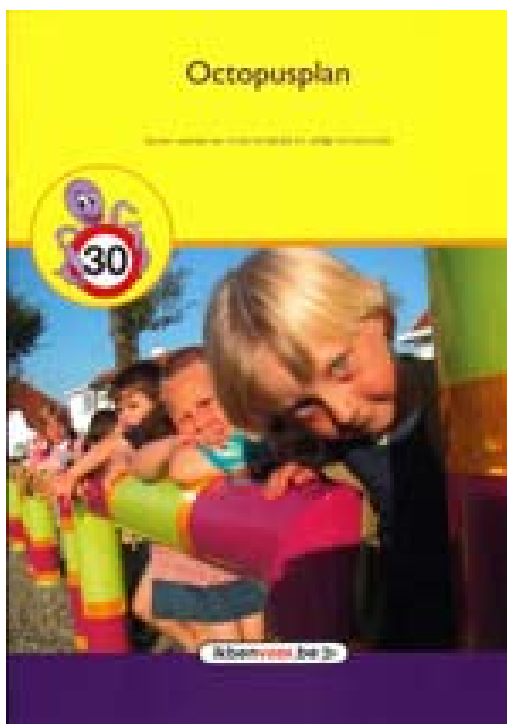
stap 2

De tweede stap is gericht op het betrekken van de omgeving (ouders, omwonenden,...) en de gemeente. De gemeente kan haar engagement kenbaar maken via de ondertekening van het Octopuscharter. In deze fase wordt ook een werkgroep samengesteld: het Octopusteam.

stap 3

Om de schoolroutes te verbeteren, moet eerst de bestaande situatie goed in kaart gebracht worden. Het Octopusplan biedt een aantal kant-en-klare onderzoeksmethoden, waarmee zwakke plekken en knelpunten op de schoolroutes en in de schoolomgeving eenvoudig kunnen worden blootgelegd. De

gegevens die door de scholen worden verzameld - zoals knelpunten, intensiteiten en vervoersmodi - kunnen via een speciaal ontwikkelde geo-module worden ingetekend op een digitale wegenkaart.

stap 4

Nu kunnen ouders, gemeenten en omwonenden hun mening geven over de aangehaalde pijnpunten en kan de selectie gebeuren van prioritaire problemen en zaken die minder dringend moeten aangepakt worden.

stap 5

In stap 5 is het tijd om na te denken over mogelijke oplossingen voor de gevonden probleemsituaties. De website genereert op basis van de knelpuntomschrijvingen suggesties voor maatregelen en activiteiten om de gevonden knelpunten te verhelpen en de verkeersveiligheid rond de school te verbeteren. Dit gebeurt op vier verschillende niveaus: sensibilisatie, educatie, infrastructuur en handhaving. De werkgroep gaat na welke maatregelen gewenst en haalbaar zijn en doet voorstellen voor een concept-maatregel-pakket.

stap 6

Tijdens een Octopusavond voor

ouders en omwonenden is er gelegenheid tot discussie met de werkgroep over het maatregel-pakket. Ook de kinderen worden hierbij betrokken. De bedoeling is dat de Octopus-werkgroep deze suggesties vervolgens bespreekt en nagaat welke haalbaar en wenselijk zijn.

stap 7

De werkgroep werkt het concept-maatregel-pakket verder uit op basis van de verzamelde reacties uit de vorige fase. Zij maakt een onderscheid tussen eenvoudig zelfstandig te ondernemen acties en maatregelen waarbij scholen en gemeenten samenwerken. Ook hier is de betrokkenheid van de gemeente belangrijk. Binnen de discussie ontstaat immers de mogelijkheid om naar de school terug te koppelen over reeds bestaande plannen of voornemens. Waar nodig kunnen ook onrealistische verwachtingen worden bijgestuurd en heeft de gemeente de mogelijkheid haar kijk op de situatie te beargumenteren.

stap 8

School en gemeente ondertekenen tijdens een hiervoor speciaal georganiseerde gelegenheid het definitieve Octopusplan. Door deze ondertekening spreken zij hun voornemen uit het plan in goede samenwerking te realiseren.

Hoe deelnemen?

Scholen kunnen hun gebruikersnaam en wachtwoord aanvragen bij de Octopus-helpline via info@octopusplan.be of door te bellen naar het nr. 070-223-076.

Gemeenten kunnen via dezelfde weg het Octopus-charter aanvragen. Met de ondertekening van dit charter kunnen zij aan de scholen laten zien dat zij achter het Octopusplan staan en bereid zijn hen hierin te ondersteunen. Na ondertekening kunnen gemeenten inloggen op hun eigen Octopusplan-pagina, die fungeert als communicatielink naar de scholen toe.

Semaine de la Mobilité

ALLEZ-Y A PIED !

DEPOSE-MINUTE

Mode d'emploi

Chauffeur

SUIVEZ LES INSTRUCTIONS
DU GUIDE

DEBLOQUEZ LES OUVERTURES
DES PORTES

EMBRASSEZ VOS ENFANTS

**Restez
dans votre voiture**

Enfant

J'ai mon cartable
à côté de moi

Je défais ma ceinture

J'embrasse mes parents

Je sors rapidement
de la voiture
quand on m'ouvre la porte

Je monte le petit chemin

On a besoin de renfort ! Cadeau: une chasuble fluorescente !
CONTACT : S.Colin 0486.51.84.30

16>22/09/2007

dans le cadre de la Semaine de la Mobilité

<http://www.dimanchesansvoiture.irisnet.be/>

une initiative du Groupe pour la Mobilité et la Sécurité
aux Abords de l'Ecole Decroly

GMSAED - ecolefondamentale@ecoledecroly.be

BIJLAGEN

Lijst van de scholen die zich sinds 2006 geëngageerd hebben

Naam van de school	Contactpersoon	Adres	Tel.
Kristus Koning Assumpta	Christel Herbosch	P. Jansonstraat 57 1020 Brussel (Laken)	02/268.19.73
Parkschool	Stefan Dobbelaere	Brusselsesteenweg 217 1190 Vorst	02/344.54.49
Gesubsidieerde gemeentelijke Basisschool Scheut	Jean-Claude Mertens	Van Souststraat 80 1070 Anderlecht	02/522 95 11
GVB-Boodschap-instituut	Nancy De Boey	Vandenbusschestraat 36 1030 Schaarbeek	02/241.73.87
GBS Vande Borne	Jacques Huyge	Dansettestraat 30 1090 Jette	02/426 41 51
Sint-Niklaasinstituut	Christian Wyns	Bergensesteenweg 1421 1070 Anderlecht	02/523.15.20
GVLS Sint-Jozefscollege	Ivo Deverse	Woluwelaan 18 1150 Sint-Pieters-Woluwe	02/761.03.90
Gesubsidieerde Vrije Lagere School Sint-Jan Berchmanscollege	Luc Deconinck	Nieuwland 75 1000 Brussel	02/512.32.81
School De Wimpel	Heidi Trappeniers	Cansstraat 14-18 1050 Elsene	02/511.52.30
Sint-Jorisbasisschool	Peter De Donder	Cellebroersstraat 16 1000 Brussel	02/511.96.73
École Catteau-Aurore	Madame Joannes	rue de l'Aurore, 23-29 1000 Bruxelles	02/626.14.00
École Decroly	Hélène Gutt	Drève des Gendarmes, 45 1180 Uccle	02/375.26.96
École Longchamp	Madame Remy	Rue Edith Cavell 29 1180 Uccle	02/348.65.22
École 13 de Schaerbeek	Madame Limon	Av. de Roodebeek, 103 1030 Schaerbeek	02/7343463
Groupe Scolaire Tenbosch	Monsieur Borms	Rue Américaine, 136 1050 Ixelles	02/5157511
École 17 de Schaerbeek	Madame Van Laethem	Av. Raymond Foucart, 7 1030 Schaerbeek	02/216.01.84
École en couleurs	Isabelle Van Malder	Rue Rodenbach, 37 1190 Forest	02/343.86.44
Athénée Royal de Ganshoren	Claude Dogot	Rue A. de Cock, 1 1083 Ganshoren	02/426.83.00
International School of Brussels	Madame Lambert	Rue Kattenberg 19 1170 Watermael-Boitsfort	02/661.42.31
Charles Janssens	Madame Kirt	Place de Londres, 5 1050 Ixelles	02/515.75.20
La source	Madame Lamsoul	Rue du Doolegt 6 1140 Evere	02/247.63.72
Centre scolaire de Lindthout	Monsieur Gérard	Av. des 2 Tilleuls 2 1200 WSL	02/736.51.49
Collège Saint-Pierre	Monsieur Vanderijst	Rue Verbeyst 25 1090 Jette	02.421.43.39
Dielegem	Thérèse Hosdey	Av. du Laerbeek 100 1090 Jette	02/478.11.69
Aurore	Van Schepdael Sabine	Rue Van Rollegem 4 1090 Jette	02/478.89.19
Clarté	Béatrice Ryckmans	Av. Lecharlier 80 1090 Jette	02/425.30.12
La Sapinière	Madame Hanneuse	Ch. de la Hulpe 346 1170 WB	02/672 76 10
St-Famille	Madame Decamps	Av. Léopold Wiener 34 Watermael-Boitsfort	02/672.29.75
Intitut de l'Annonciation	Marie-Claire De Veuster	Rue Josse Impens 125 1030 Schaerbeek	02/216.35.57
Athénée Royal Jean Absil	Monsieur Capelle	Av. Hansen Soulie, 27 1040 Etterbeek	02/736.59.76

Lijst van de scholen die zich sinds 2007 geëngageerd hebben

School	Contactpersoon	Adres	Tel.
Mariaschool	Guido D'haveloose	Rubensstraat 108 1030 Schaerbeek	02/216.10.61
School Van Asbroeck	Sonia De Cooman	Wilgstraat 1 1090 Jette	02/426.97.69
Kakelbontschool	An Ghys	Reper Vrevenstraat 100 1020 Laken	02/474.11.40
GBS Paloke	Eric De Kerf	Ninoofsesteenweg 1001 1080 Sint-Jans-Molenbeek	02/523.47.95
Everheide	Anneke Ramael	Windmolenstraat 39 1140 Evere	02/247.63.63
Victor Hortaschool	Dhr. Ivo Broeckx	Oudstrijderslaan 200 1140 Evere	02/726.18.89
Basisschool 't Plant' Zoentje	Ingrid Clynhens	Karel Bogaerdstraat 4 1020 Laken	02/474.06.20
Unescoschool	Bénédicte Steiner	Kasteellaan 65 1081 Koekelberg	02 468 16 16
Angelusinstituut	Stefan Pasture	Roodebeeksesteenweg 586 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe	02/770.28.40
Basisschool Sint-Jozef	Hans Van den Haesevelde	Kerkstraat 83 1082 Sint-Agatha-Berchem	02/465.86.71
Maris Stella St-Lambert	Monique Geens	101, rue Stevens Delannoy 1020 Laeken	02/478.50.51
Ecole N° 8	Monique Papy Pétron	124A, Rue Gaucheret 1030 Schaerbeek	02/201.16.76
Institut de la Vierge Fidèle	Monsieur. Hap	14, Place de Jamblinne de Meux 1030 Schaerbeek	02/736.26.19
Notre Dame du Sacré Cœur	Alain-Yves Lambert	35, Boulevard Lambermont 1030 Schaerbeek	02/241.84.16
Institut Sainte-Marie	Ariane Dewandeler	17, Rue Seutin 1030 Schaerbeek	02/216.22.81
Institut Champagnat	Hélène Haerten-Duelz	39, Square Riga 1030 Schaerbeek	02/241.30.68
Ecole maternelle N°13 Catteau-Victor Horta	Véronique Martin	40, rue Saint-Ghislain 1000 Bruxelles	02/508.14.20
Ecole Européenne	Monsieur Kivinen	48, avenue du Vert Chasseur 1180 Uccle	02/373.86.00
Ecole Arc-En-Ciel	Mme Masoin	40, avenue du Globe 1190 Forest	02/347 06 99
Ecole des 7 Bonniers	Mme Bourgois	210, avenue des 7 Bonniers 1190 Forest	02/343 55 53
Ecole n° 16 "du Petit Bois"	Mme. Dekra Ayari	20, avenue Carl Requette 1080 Molenbeek-Saint-Jean	02/465.11.73
Ecole n°11 "Aux Sources du Gai Savoir"	Mme Thirion	1001, Chaussée de Ninove 1080 Molenbeek-Saint-Jean	02/521.78.01
Ecole Communale du Centre	M. Minders	28, Avenue Charles Thielemans 1150 Woluwe-St-Pierre	02/733.06.40
Ecole Communale du Chant d'Oiseau	Mme. Monteville	62, Avenue des Eperviers 1150 Woluwe-St-Pierre	02/773.06.81
Ecole Communale de Stockel	Mme Bazso Dubois	61, rue Vandermaelen 1050 Woluwe-St-Pierre	02/773.18.51
Ecole Primaire Communale Joli-Bois	Mme Henriette De Gieter	3, Val des Epinettes 1150 Woluwe-St-Pierre	02/773.18.01
Institut de l'Angelus	Madame Bourlard	Chaussée de Roodebeek 586 1200 Woluwe-St-Lambert	02/771.91.29
Athénée Royal d'Auderghem	Mme Delbecq (primaire) et Mr Cazzaro (secondaire)	Av du Parc de Woluwé, 25-27 1160 Auderghem	02/663.17.04
Institut de la Providence	Mr. Vervacke	38-40, rue des Déportés 1200 Woluwe-St-Lambert	02/771.06.82
Centre Scolaire du Sacré-Cœur	Mr. Verstrepen	Av du Sacré-Cœur, 8 1090 Jette	02/478.71.90

En waarom neemt U geen abonnement op de Mobiliteitsgids ?

Gratis

Hebt u de Mobiliteitsgids niet persoonlijk ontvangen? Of zou een collega ook graag een exemplaar ontvangen? Geen probleem! Vul dan deze bon in en vergeet niet uw e-mailadres te vermelden waarop u ons tijdschrift wenst te ontvangen. Of stuur gewoon een mailtje naar erik.caelen@avcb-vsgeb.be

Ecologisch

Om papierverspilling tegen te gaan trachten wij de Mobiliteitsgids prioritair per e-mail te verzenden. Als u dit nummer op papier ontvangen hebt terwijl u over een mailadres beschikt, vul dan deze bon in of stuur een mailtje naar erik.caelen@avcb-vsgeb.be.

BON ingevuld terug te zenden naar de Mobiliteitscel van de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Gewest (VSGB)

VSGB
Aarlenstraat 53 / 4
1040 Brussel

Tel: 02/238.51.65
Fax: 02/280.60.90
E-mail:
erik.caelen@avcb-vsgeb.be

- Ja, een collega wenst de Mobiliteitsgids te ontvangen.
Zijn/haar gegevens:

Naam _____

Voornaam _____

Organisatie _____

Functie _____

Adres _____

Telefoon _____

Fax _____

E-mail _____

- Ja, ik heb een e-mailadres en wens de Mobiliteitsgids daarop te ontvangen:

Naam _____

Voornaam _____

E-mail _____

De oude nummers van de Mobiliteitsgids en de Katern vindt u op www.vsgb.be > Mobiliteitsgids